cc: alle Leden

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

144103
19.10.61

B
M
Wild
Ard.

's-GRAVENHAGE

REG 20-10-1961/3
besproken en
afgedaan

Zijner Excellentie
de Minister-President,

Voorzitter van de Raad voor
Economische Aangelegenheden.

Directie/Afdeling: DGES

Datum: 17 october 1961

Onderwerp: Associatiepolitiek van de EEG met betrekking tot Afrika

Kenmerk: 148564

Foto-no: F-14110/61

TER BEHANDELING

Hierbij doe ik U toekomen een nota inzake de associatiepolitiek van de EEG met betrekking tot Afrika. Deze nota is besproken in de Coördinatie Commissie voor Europese Integratie- en Associatie-problemen. De in deze nota vervatte standpunten van Nederlandse zijde zullen op de a.s. Raadszitting van de EEG op 24 october naar voren gebracht moeten worden.

Spoedshalve zond ik een exemplaar van deze nota rechtstreeks aan de leden van de Raad.

DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

w.g. H.R. van Houten

© NA, 2.02.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 637
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/L00425

Nota inzake de associatie-politiek van de EEG
met betrekking tot Afrika

Op 23 juni jl. vond in de REA een eerste bespreking plaats over het probleem van de toekomstige verhouding tussen de EEG en de 16 thans onafhankelijke Afrikaanse staten, welke op dit ogenblik met de EEG zijn geassociëerd. Deze bespreking vond plaats aan de hand van een nota dd. 10 juni 1961, nr. 85883, waarover in grote lijnen overeenstemming bestond. Aan de hand hiervan kon van Nederlandse zijde in de Ministerraadszitting van de EEG een algemeen standpunt worden ingenomen.

Op de komende EEG Raadszitting van 23 t/m 25 oktober komt dit vraagstuk opnieuw aan de orde en zal het nodig zijn van Nederlandse zijde een nader gepreciseerd standpunt in te nemen. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met een inmiddels door de Europese Commissie en de Regering van de Bondsrepubliek ingediend document. Van deze documenten wordt een korte samenvatting
./. gegeven in bijlage I. Inmiddels is gebleken uit een mondelinge uiteenzetting van de Franse Permanent Vertegenwoordiger, dat de Franse opvattingen nauw aansluiten bij die van de Europese Commissie en op enkele punten zelfs nog verder gaan.

Aangezien het tot nu toe ingenomen Nederlandse standpunt in de meeste hoofdzaken overeenkomt met het door de Bondsrepubliek ingediende document, lijkt het aan te bevelen, dat Nederland zich zo nauw mogelijk aansluit bij het Duitse standpunt. Ambtelijk Benelux-overleg leidde niet tot een gemeenschappelijk standpunt. België sluit meer aan bij het Commissie-stuk.

De belangrijkste verschillen tussen het Duitse document en de voorstellen van de Europese Commissie betreffen:

1. Het handelspolitieke regiem.

De Europese Commissie stelt voor de in deel IV van het EEG-verdrag voorziene vrijhandelszone-constructie te handhaven, zij het onder halvering van de tariefpreferenties voor tropische produkten. Tevens stelt de Commissie een aantal maatregelen voor, welke de afzet van deze tropische produkten binnen de EEG moeten bevorderen en de opbrengsten dier produkten voor de producenten in Afrika zouden verhogen en stabiliseren.

De Regering van de Bondsrepubliek wenst in beginsel geen vrijhandelszone-constructie en op handelspolitiek gebied gelijke behandeling als derde landen. Voorts wenst de Duitse Regering eveneens de tariefpreferentie voor een aantal tropische produkten te halveren. Van verdere preferentiële maatregelen wil de Duitse Regering niet weten.

2. De financiële hulp

De Europese Commissie stelt verschillende vormen van hulp voor, welke tezamen uitkomen op een bedrag van $ 300 à 305 mln per jaar plus een eenmalige uitkering van $ 50 mln voor een fonds voor de regularisatie van export-opbrengsten.

De Duitse Regering stelt voor een voortzetting van het huidige gemiddelde van de financiële hulp ad circa $ 116 mln per jaar plus een eenmalige overgangshulp ad $ 100 mln, voornamelijk ter compensatie van het eventuele verlies van de voordelen der preferenties.

Alvorens het Nederlandse beleid nader te preciseren voor een aantal punten, welke op de eerstkomende Raadszitting van de EEG aan de orde zullen komen, moge hieronder nogmaals worden samengevat de grondgedachten van het Nederlandse standpunt:

a. De associatie-betrekkingen tussen de EEG en de betrokken Afrikaanse landen dienen te worden voortgezet op grond van de huidige feitelijke verhouding.

b. Deze associatie moet erop gericht zijn, nu de politieke onafhankelijkheid van de betrokken staten is verwezenlijkt, ook hun economische onafhankelijkheid te bevorderen en tot stand te brengen. Overname van het voormalige sterk preferentiële Franse koloniale regiem door de EEG, ook onder een nieuwe naam, lijkt ongewenst. De te verlenen hulp zal in de eerste plaats erop gericht moeten zijn de economische afhankelijkheid van de betrokken landen van de produktie van enkele grondstoffen en export hiervan naar Frankrijk c.q. West-Europa te verminderen door middel van diversificatie en industrialisatie van hun economieën.

c. Tegelijk met een regeling voor de associatie van de onafhankelijk geworden staten dient overeenstemming te worden bereikt over de voortzetting van de associatie van de niet volledig zelfstandige gebieden waaronder behalve Nederlands Nieuw-Guinea, ook Suriname en de Nederlandse Antillen zullen moeten gaan ressorteren.

d. De onderhandelingen over de toetreding van Engeland stellen het probleem van de toekomstige verhouding tussen de EEG en de afhankelijke en onafhankelijke Engels sprekende gebieden in Afrika. Deze verhouding kan niet los worden gezien van de verhouding tussen de EEG en de Frans sprekende gebieden, daar deze landen veelal de zelfde soort tropische produkten vervaardigen en exporteren en ook reeds in contact zijn voor de regeling van hun onderlinge toekomstige economische verhouding.

- Uiteraard -

Uiteraard behoeft met het gesprek over de associatie-verhouding tot de Frans sprekende landen niet te worden gewacht tot de afloop van de onderhandelingen met Engeland. Het lijkt echter onvermijdelijk, dat reeds in de nabije toekomst in het gesprek over de associatie met de Frans sprekende gebieden ook de verhouding met de Engels sprekende gebieden wordt betrokken.

De vijf onderwerpen waarover een nader gepreciseerd Nederlands standpunt moet worden ingenomen, worden hieronder aangegeven.

1. Politieke en juridische aspecten

Het associatie-regiem voor de thans onafhankelijk geworden Afrikaanse landen, genoemd in bijlage IV bij het EEG-verdrag, zal naar Nederlandse opvatting gebaseerd moeten zijn op akkoorden, gesloten op basis van art. 238 van het EEG-verdrag. Bij de inhoud zal aansluiting gezocht moeten worden bij de thans bestaande toestand, gebaseerd op deel IV van het EEG-verdrag zonder dat voor de Zes of de Afrikaanse staten a priori alle bestaande verplichtingen onaangetast moeten blijven en slechts nieuwe c.q. additionele verplichtingen overwogen kunnen worden.

De nieuwe associatie-overeenkomst zal uitgewerkt moeten worden voor een periode van 5 à 7 jaar. Hier past aansluiting bij het Duitse standpunt. Desgewenst zou Nederland eventueel ermee akkoord kunnen gaan de associatie-regelingen te baseren op een algemene basisovereenkomst, gesloten voor onbepaalde duur.

Naar Nederlandse opvatting is het niet nodig de associatie-verhouding ook toe te passen op de produkten van de EGKS en de CECA (vide ook punt 2 hieronder).

2. Economische en handelspolitieke vraagstukken

Evenals Duitsland is Nederland van mening, dat de vrijhandelszone-constructie, thans voorzien in deel IV van het EEG-verdrag, niet moet worden voortgezet met de onafhankelijke geassocieërde Afrikaanse landen, zulks op grond van de volgende overwegingen:

a. De onderhavige vrijhandelszone-constructie zou slechts bestaan zijdens de Europese landen en niet zijdens de Afrikaanse landen, omdat de invoerrechten van deze Afrikaanse landen een sterk fiscaal of ontwikkelingskarakter hebben en derhalve gehandhaafd zullen worden. Zulks zal ongetwijfeld een bron van conflicten vormen in de verhouding met andere onderontwikkelde landen en de Verenigde Staten in het kader van het GATT. Het zijn echter vooral de tariefpreferenties dier landen voor bepaalde produkten, welke vele andere landen een doorn in het oog zijn.

b. De vrijhandelszone-constructie zou de betrokken Afrikaanse landen wellicht nog sterker afhankelijk maken van hun afzet naar het EEG-gebied dan zij dit thans reeds zijn. Dit is in strijd met de fundamentele opzet van de aan deze landen te verlenen hulp (zie hiervoor blz. 2 sub b) en houdt tevens het risico in van het verwijt van eno-kolonialisme e.d. met alle risico's voor de politieke verhoudingen van dien.

c. De vrije toegang van de Afrikaanse landen tot de Europese markt kan meebrengen, dat allerlei industrieën, producerend met grondstoffen uit de lage-lonen-landen of uit de landen van het Sovjet-blok, ernstige verstoringen teweeg brengen op de EEG-markt. Teneinde deze verstoring tegen te gaan, zou door de EEG een beroep moeten worden gedaan op ontsnappingsclausules of op een zeer stringente origine-regeling. Dit zou de economische en politieke verhouding met de betrokken Afrikaanse landen slechts kunnen schaden.

Evenals Duitsland wenst Nederland daarom de betrokken Afrikaanse landen zo spoedig mogelijk handelspolitiek te doen behandelen als derde landen - behoudens de hieronder genoemde uitzonderingen. Hoewel deze overgang zeer waarschijnlijk op bezwaren zal stuiten van de zijde van de Afrikaanse landen, acht Nederland de hierboven uiteengezette bezwaren tegen zo sterk preferentiële economische betrekkingen, nog zwaarwegender.

Nederland is bereid de bestaande EEG preferentiële tariefbehandeling voorshands te handhaven voor een aantal belangrijke tropische exportprodukten, door bijv. deze landen een nul tarief toe te staan voor produkten waarvoor wel een tarief tegenover derde landen bestaat. Terzake kan aansluiting worden gevonden bij het Duitse voorstel, dat voorziet een reductie van het buitentarief van een aantal tropische produkten (cacao, koffie, tropisch hout, aardnoten) met 50%, terwijl de binnentarieven onmiddellijk geheel zullen worden afgebroken. De betrokken preferenties voor tropische produkten zouden in beginsel van aflopende aard moeten zijn.

Vanuit dit gezichtspunt past van Nederlandse zijde in beginsel geen medewerking aan de door de Commissie en Frankrijk voorgestelde verdergaande preferentiële regelingen in de vorm van afzetgaranties, prijssubsidies of contracten op lange termijn - behoudens wellicht een zeer uitzonderlijk geval en ook dan nog slechts tijdelijk. Wel is Nederland bereid mede te werken aan het vinden van concrete oplossingen met een niet-preferentiëel karakter, welke de invoer van tropische produkten in Europa stimuleren c.q. de voortbrenging dezer produkten kunnen rationaliseren.

De betrokken geassocieërde landen zouden zelfstandig hun eigen handelspolitiek, ook ten opzichte van de EEG kunnen bepalen, mits deze in ieder geval non-discriminatoir is.

Nederland is bereid mee te werken aan het vinden van maatregelen, welke de nadelen voor de geassociëerde landen, voortvloeiend uit het afbreken van de tariefpreferenties, zouden kunnen ondervangen (vide punt 4 hieronder). Het terugnemen van de thans bestaande tariefpreferenties (30% thans, 40% na 1 januari 1962) zal, waar het de export uit Afrika naar Nederland betreft, geen compensatie vragen, want hiervan hebben de betrokken landen in feite nog geen profijt gehad. Deze nadelen zullen eerst ontstaan, indien Frankrijk haar preferentiële regiem voor de betrokken landen zou afbouwen. In verband met de totstandkoming van een gemeenschappelijke handelspolitiek in de EEG lijkt een dergelijke afbouw, zij het uiteraard geleidelijk, wenselijk. De vraag is echter of het geven van compensaties voor het afschaffen van de door Frankrijk verleende preferenties alleen door Frankrijk of mede door de overige partners gedragen zou moeten worden.

Tenslotte zij vermeld, dat van sommige zijden wordt gesteld, dat het niet realiseren van de preferenties vervat in deel IV van het EEG-verdrag voor de geassociëerde landen een gederfd voordeel betekent, waarvoor ook enige compensatie zou moeten worden geboden, teneinde de voorgenomen regeling acceptabel te doen zijn voor de Afrikaanse landen. Hoewel men hierover van mening kan verschillen, kan worden gesteld, dat meegaan met het door de Duitse Regering gedane voorstel voor een eenmalige extra hulp van $ 100 mln, geacht kan worden ook dit mogelijke bezwaar te ondervangen.

3. Technische en culturele samenwerking

Hoewel naar Nederlandse opvatting de EEG in beginsel geen eigen operationele taak dient te vervullen met betrekking tot de technische hulpverlening en culturele samenwerking, bestaat echter geen bezwaar - mede gezien de huidige praktijk - tegen een eigen activiteit van de Gemeenschap met betrekking tot die technische hulp, welke wordt verleend in samenhang met door de EEG gefinancierde projecten. Ook tegen voortzetting van het stelsel van beurzen en stages, onder auspiciën van de Europese Commissie, voor personen uit de geassociëerde landen, bestaat geen bezwaar. Ook kan men zich indenken, dat de Europese Commissie als bemiddelingsinstantie optreedt tussen geassociëerde landen, c.q. hun regionale organisaties en de regeringen van bepaalde Lid-staten in het vlak van de technische hulp en de culturele samenwerking. Aan studies ter voorbereiding van en opstelling van investeringsprogramma's kan worden meegewerkt.

Met betrekking tot het geopperde ontwikkelingsinstituut in de EEG komt het voor, dat een dergelijk instituut waarschijnlijk in veel ruimer verband zou moeten worden opgericht dan dat van de EEG-staten en ook niet uitsluitend op de geassociëerde Afrikaanse landen gericht zou moeten zijn. Mochten de Afrikaanse landen zelf een dergelijk instituut oprichten, dan kan daaraan hulp worden verleend.

4. Financiële problemen

De in het begin van deze nota onder a en b gestelde grondgedachten brengen mee, dat Nederland in beginsel bereid moet zijn financiële hulp aan de geassocieërde Afrikaanse landen te blijven verlenen. Duidelijk dient daarbij in beginsel te worden overwogen, dat hetgeen EEG aan financiële hulp verleent, een aanvullend karakter moet hebben op hetgeen bilateraal reeds door het voormalige moederland wordt verricht. Zulks is ook reeds neergelegd in het Verdrag zelve. De van Franse zijde geponeerde gedachte, dat de EEG geleidelijk de Franse financiële inspanningen moet overnemen, lijkt niet juist.

Voor de omvang van deze hulp heeft de EEG-Commissie voorgesteld een bedrag van circa $ 300 mln per jaar, hetgeen voor Nederland een jaarlijkse bijdrage zou betekenen van f. 100 à 135 mln, al naar de verdeelsleutel welke wordt gekozen. Een dergelijk bedrag lijkt voor Nederland ten ene male onaanvaardbaar, gezien in het licht van de totale inspanning welke Nederland zich kan veroorloven op het gebied van de buitenlandse hulpverlening. De vraag is echter of in de voorstellen van de Commissie voldoende rekening is gehouden met hetgeen van Franse zijde reeds kan worden gedaan en met het absorptie-vermogen van hulp van de betrokken Afrikaanse landen. In dit verband zij erop gewezen, dat de voormalige Franse gebieden in Afrika in de jaren 1956/1958 per hoofd van de bevolking per jaar ruim $ 14 publieke kapitaalshulp ontvingen. De overeenkomstige cijfers zijn voor India $ 0,9, Nigeria $ 0,4, Ghana $ 1,8 en Brazilië $ 0,2. Voorts is in de Commissievoorstellen op geen enkele wijze rekening gehouden met een mogelijke hulp zijdens andere landen c.q. internationale financiële instellingen.

Het meest voor de hand liggend lijkt, dat van Nederlandse zijde het standpunt wordt ingenomen, dat voor de komende jaren de financiële hulp aan de betrokken landen zou kunnen worden voortgezet, ongeveer op het huidige niveau. Na eliminering van de hulp voor Nederlands Nieuw-Guinea bedroeg deze hulp voor de Franse gebieden en de Congo (Leopoldville) $ 546 mln voor 5 jaar, overeenkomend met ruim $ 109 mln per jaar. De hulpverlening in deze orde van grootte is ook van Duitse zijde voorgesteld voor een periode van vijf jaar.

Deze hulp zou niet uitsluitend in de vorm van schenkingen behoeven te worden gegeven; ook leningen komen in aanmerking (bijv. in de verhouding 1 : 1). Voorts lijkt het juist uit dit waarlijk niet geringe bedrag ook te financieren de verschillende vormen van technische hulp, welke thans gedeeltelijk via de normale begroting van de Europese Commissie lopen. Overwogen kan voorts worden ook rentesubsidies uit dit bedrag te verlenen voor bepaalde leningen.

In analogie met hetgeen is geschied voor Griekenland kan de Europese Investeringsbank in beginsel ook worden opengesteld voor de geassociëerde landen in Afrika.

Voorts zou de EEG er op moeten aandringen, dat de betrokken Afrikaanse landen op korte termijn toegang krijgen tot andere internationale financiële instellingen.

Van Duitse zijde is voorgesteld naast de hier besproken jaarlijkse hulp van circa $ 109 mln aan de betrokken landen nog een eenmalige hulp ter grootte van ongeveer $ 100 mln ter beschikking te stellen. Uit dit bedrag zou in de eerste plaats hulp kunnen worden gegeven voor eventuele dalende exportopbrengsten der Afrikaanse landen als gevolg van een vermindering van de preferenties. Voorts zou dit bedrag kunnen worden beschouwd als een zekere compensatie voor de betrokken landen van het gederfde voordeel, dat zij verwachten van verdere toekomstige preferenties.

Hoewel vele argumenten voor en tegen dit Duitse voorstel kunnen worden aangevoerd, lijkt het om politiek-psychologische redenen aan te bevelen van Nederlandse zijde deze Duitse gedachte in beginsel te steunen.

Tenslotte rijst nog de vraag hoe groot de Nederlandse bijdrage zou moeten zijn in het hierboven vermelde jaarlijkse hulpbedrag van $ 109 mln. Het Nederlandse aandeel in de hulp voor de periode 1957/1962 bedroeg $ 70 mln, zijnde 12% van het totaal. Hiertegenover stond, dat Nederland $ 35 mln voor Nederlands Nieuw-Guinea terug zou ontvangen. Indien voor de periode na 1962 de hulp uitsluitend bestemd is voor de zelfstandig geworden geassociëerde Afrikaanse landen, is er geen reden de Nederlandse bijdrage op 12% te handhaven; het normale percentage van 7,1% (Europese Investeringsbank), of 7,9% (begroting) ligt dan voor de hand. Indien echter wordt bereikt dat ook voor na 1962 een behoorlijk bedrag voor Nederlands Nieuw-Guinea, Suriname en de Nederlandse Antillen beschikbaar komt, ware te overwegen het Nederlandse aandeel in de hulp voor Afrika te handhaven op het niveau van de afgelopen jaren. Deze door Nederland te ontvangen financiële hulp zou voor de periode na 1962 eventueel hoger moeten zijn dan het gemiddelde van $ 7 mln per jaar tot nu toe bestemd uitsluitend voor Nederlands Nieuw-Guinea in verband met het feit dat thans ook Suriname en de Nederlandse Antillen geassociëerd zullen moeten zijn.

5. Institutionele vraagstukken

Aan de orde komt ook het probleem van de institutionele opzet van de associatie-verhouding. Gedacht wordt aan een Raad van Associatie op ministeriëel niveau, waaronder een Associatie Comité bestaande uit de Permanent Vertegenwoordigers zal ressorteren. Voorts denkt men aan een Parlementaire conferentie en aan een Hof van Arbitrage. Het komt voor, dat Nederland met een dergelijke opzet akkoord zou kunnen gaan, indien blijkt, dat zijdens de Afrikaanse landen hiertoe de wens bestaat.

6 Problemen in verband met toetreding Engeland

Tot slot nog een enkele opmerking over de gevolgen van de thans aangevangen onderhandelingen met Engeland en de discussie binnen de EEG over het toekomstige associatie-regiem.

Een aantal Afrikaanse Gemenebest-landen hebben voor hun tropische exportprodukten een preferentie op de Engelse markt, evenals de Frans sprekende Afrikaanse landen dit op de Franse c.q. EEG-markt hebben. Toetreding van Engeland tot de EEG brengt noodzakelijkerwijs mede, dat het regiem van de EEG en resp. Engeland gelijk moet worden gemaakt. Dit kan geschieden door opheffing der tariefpreferenties - liefst door invoering van een nul-recht - of door een wederkerigmaking dezer preferenties. Dit laatste zal de attractie der preferenties voor de betrokken Afrikaanse landen zeker verminderen en voorts aanleiding geven tot moeilijkheden met derde landen.

Een derde oplossing zou zijn, dat de betrokken Afrikaanse staten hun preferenties resp. op de Franse en de Engelse markt geisoleerd van elkaar behouden. Zulks is wel in strijd met de grondgedachte van de Gemeenschappelijke Markt, doch is op zichzelf technisch zeer wel denkbaar voor tropische produkten als koffie of bananen.

Wanneer nu de EEG de bestaande tariefpreferenties voor tropische produkten gaat aanvullen en versterken met bepaalde regelingen, welke in wezen neerkomen op prijs- en afzetgaranties, zal men moeten bedenken dat het vrijwel onvermijdelijk wordt soortgelijke voordelen ook te bieden aan de Afrikaanse Gemenebest-landen. Discriminatie lijkt hier moeilijk. De indruk is, dat de Engelse Regering, hoewel aarzelend om de bestaande tariefpreferenties voor de Gemenebest-landen op te heffen, zeker niet bereid is de bestaande preferentiële situatie te versterken door afzet- en prijsregelingen, zoals van Franse zijde worden voorgestaan. In deze visie is het dus aantrekkelijk van Nederlandse zijde een zo nauw mogelijk verband te leggen tussen het associatie-regiem dat thans in discussie is voor de Frans sprekende gebieden met de toekomstige verhouding tot de Engels sprekende gebieden in Afrika. Aangenomen kan worden, dat Engeland de Duits-Nederlandse these zal steunen, dat de handelspolitieke verhouding met de landen in Afrika een zo bescheiden mogelijk preferentiëel karakter moet hebben en dat het, ook voor de betrokken landen zelf, ongewenst moet worden geacht te gaan in een richting, welke de Franse Regering voorstaat.

Directie Integratie Europa,
17 october 1961

KORTE SAMENVATTING VAN COMMISSIE-DOCUMENT INZAKE TOEKOMSTIGE ASSOCIATIE-VERHOUDING.

De beginselen waarop de toekomstige associatie dient te zijn gebaseerd, zijn de volgende:

- vrijwillige toetreding en daadwerkelijke samenwerking van alle leden;
- het geheel van voordelen ten behoeve van de geassocieerde landen dient ten minste equivalent te zijn met die welke zij thans op grond van de Toepassingsconventie genieten;
- doel der associatie is allereerst de verhoging van de levensstandaard der geassocieerde volken;
- de associatieregeling dient voldoende soepel te zijn om aangepast te worden aan ontwikkelingen in de inter-afrikaanse verhoudingen.

Juridische problemen.

De "liens particuliers" tussen de geassocieerde landen en de voormalige moederlanden zijn gewijzigd en gedeeltelijk verdwenen, doch het restant wettigt een voortzetting van de associatie. Gezien de préambule van het Verdrag kan de "politieke afhankelijkheid" niet als voorwaarde voor de associatiebinding worden gezien. De doeleinden van de associatie neergelegd in het Verdrag blijven dus gehandhaafd. Daar echter de nieuwe verhouding niet meer eenzijdig - zoals voorheen - doch contractueel moet worden vastgesteld, vindt deze haar basis in zowel artikel 136 als in artikel 238 van het Verdrag van Rome.

Economische en Handelspolitieke vraagstukken.

De huidige economische relaties tussen EEG-landen en PTOM worden beheerst door Deel IV en de Toepassingsovereenkomst enerzijds en de speciale voorzieningen tussen Frankrijk en zijn vormalige koloniën anderzijds.

Een nieuw overeen te komen associatie-regime dient òf de status quo te eerbiedigen òf deze te vervangen door evenwaardige maatregelen. Handhaving van het Franse stelsel - ofschoon juridisch wellicht mogelijk - lijkt in tegenspraak met de doelstelling van het EEG-verdrag. Derhalve dient te worden gezocht naar maatregelen welke de PTOM ter geleidelijke vervanging van de Franse garanties kunnen worden aangeboden.

Voorstel voor door de Lid-Staten te nemen maatregelen:

1. Afbraak ten aanzien van PTOM van tarieven en contingenten volgens de voorschriften van het EEG-verdrag.

2. Versnelde afbraak van tarieven en aanpassing aan buitentarief voor aantal tropische produkten.
   1 - 1 - 63 afbraak van binnentarieven met 50%
   aanpassing aan buitentarief met 50%
   1 - 1 - 65 afbraak van binnentarieven met 100%
   aanpassing aan buitentarief met 100%
   doch halvering van buitentarief voor koffie, cacao en bananen.

3. Contingenten voor de invoer van produkten uit de PTOM, waarvoor de Commissie een speciale interventie voorziet, zullen worden afgebroken naarmate dergelijke interventies van kracht worden. In dit verband zal rekening gehouden worden met de invoer uit de PTOM, uit de EEG-landen en uit derde landen. Hierbij wordt met name gedacht aan de aanpassing van het Italiaanse bananenmonopolie.

De PTOM zullen van hun kant eveneens hun tarieven en contingenten jegens de Gemeenschap afbreken volgens de verdragsvoorschriften. Uitzonderingen op deze regel zijn toelaatbaar mits zulks non-discriminatoir geschiedt ten opzichte van alle Lid-Staten en na consultatie in de associatie-organen.

EEG en PTOM zullen elkaar consulteren over wijziging of instelling van douanerechten en contingenten ten aanzien van derde landen, inzake de harmonisatie van de handelspolitiek, alsmede over speciale problemen van voorziening en afzet van bepaalde goederen.

Tenslotte zullen EEG en PTOM in hun handelsrelaties vrijwaringsmaatregelen kunnen inroepen, analoog aan de artt. 108, 109, 115 en 226 EEG.

Eén der oogmerken der associatie is het garanderen van een redelijke beloning van de landbouw in de PTOM.

In dit verband doet de Commissie de volgende voorstellen:

1. Het schematisch beschreven voorstel tot het verstrekken van conjuncturele leningen aan locale stabilisatiekassen lijkt overeen te komen met de eerder door de Commissie bij de Raad ingediende ontwerp-regeling inzake regularisatie van exportopbrengsten. Dergelijke leningen kunnen op verzoek van een geassocieerd land ten behoeve van elke agrarisch produkt worden verleend. De kosten van dit voorstel zouden eenmaal $ 50 mill. bedragen.

2. Consultatie tussen EEG en PTOM inzake deelneming aan internationale grondstoffenconferenties.

3. Directe steunverlening ter ontwikkeling van agrarische produktie in PTOM.

   a. Rekening houden bij EEG landbouwpolitiek met PTOM-belangen inzake rijst, tabak, suiker en plantaardige vetten.

   b. Rechtstreekse subsidies aan produktie van koffie, bananen en katoen en zo nodig van andere produkten. De kosten worden geraamd op $ 30 à 35 millioen per jaar. De subsidies worden geleidelijk ingevoerd in samenhang met de afbraak der contingenten in de Lid-Staten.

   De financiering van deze steunverlening kan geschieden door

   - hetzij begrotingssubsidies
   - hetzij door een bijdrage van de Gemeenschap verkregen uit een heffing op de invoer in de EEG van dezelfde produkten van elke herkomst.

   De hoogte van subsidie of heffing wordt jaarlijks door de Raad vastgesteld. Het systeem zou met ingang van het oogstjaar 1963-64 moeten werken.

De Associatie Raad van Ministers bepaalt de verdeling van de subsidiebedragen over de individuele PTOM alsmede voor elk produkt en elk land een richtprijs. Op basis van deze richtprijs stelt het Associatiecomité de hoogte der individuele subsidies vast.

Naast investeringshulp (Ontwikkelingsfonds) lijkt directe financiële hulp aan de produktie ten minste even noodzakelijk. Te dien einde stelt de Commissie voor een "Gemeenschappelijke Produktiekas" op te richten, waarin de PTOM (bijvoorbeeld voor 1 % van hun begroting) en de EEG-landen (volgens de sleutel van het Ontwikkelingsfonds) jaarlijks $ 25 millioen bijdragen.

De kas, welke door de Commissie wordt beheerd, heeft o.a. tot opdracht:

- studies en hun verwezenlijking te bekostigen welke de agrarische structuur en de inkomsten van de landbouwer in de PTOM kan bevorderen;
- te helpen bij onderzoekingen naar het bevorderen van de industrialisatie van de PTOM;
- de financiering van directe en indirecte produktiesubsidies te beheren, o.a. de eerdergenoemde voor koffie, bananen en katoen;
- de voornoemde maatregelen tot anti-conjuncturele regularisatie te regelen (speciale sectie).

Tenslotte stelt de Commissie in het kader der handelspolitieke maatregelen voor de interne belastingen in de EEG-landen op koffie en cacao per 1 januari 1963 te halveren en per 1 januari 1965 af te schaffen.

Vervolgens worden enige algemene opmerkingen gemaakt over voorzieningen welke in de toekomstige associatieregeling kunnen worden geïncorporeerd inzake

- het recht van vestiging (reciprociteit en assimilatie)
- het dienstenverkeer (afschaffing van discriminaties)
- vrijmaking van het betalingsverkeer (voorschrift conform art. 106 EEG).

De ervaring heeft bewezen, dat de activiteiten van het Ontwikkelingsfonds te beperkt waren om aan de bestaande behoeften te voldoen. De interventiemogelijkheden van het Fonds dienen te worden verruimd. Allereerst moet een ontwikkelingsplan worden opgesteld; in het kader van dit plan moeten particuliere en publieke investeringen passen. Het Fonds zal derhalve de nodige studies dienen te (doen) verrichten tot vaststelling van ontwikkelingsprogramma's. De operaties van het Fonds moeten vervolgens uitgebreid worden tot het verstrekken van leningen, zo nodig tegen lage renten en op lange termijn, terwijl ook het verlenen van credietgaranties mogelijk moet zijn. Het Fonds moet jaarlijks over $ 220 millioen kunnen beschikken; gezien de plaats die wordt ingeruimd voor het verstrekken van leningen, zal het gedeelte van het Fonds dat als schenking wordt uitgegeven het bedrag dat de Lid-Staten in de eerste 5-jaars periode in het Fonds hebben gestort, nauwelijks overschrijden (gemiddeld $ 116 millioen per jaar).

Technische hulp heeft de EEG tot dusver in 2 vormen gegeven:

a. het opleiden van stagiaires en het verlenen van beurzen.
Deze activiteiten dienen te worden voortgezet, waartoe elk jaar verplicht een minimumbedrag in de EEG-begroting moet worden opgenomen.

b. "préinvestissements".
Het Ontwikkelingsfonds moet gemachtigd worden jaarlijks een maximum bedrag te reserveren voor deze activiteit.

Nieuwe voorstellen op dit gebied zijn de volgende:

c. Op dezelfde wijze dient een bedrag uit het Fonds te worden afgesplitst voor de zogenaamde "follow up", d.w.z. dat technici gedurende een zekere periode het beheer van een voltooid project op zich nemen en zorgen voor de opleiding van inheems personeel voor dit doel.

d. Teneinde het paritair karakter van de associatie te onderstrepen stelt de Commissie voor stagiaires uit de EEG-landen te laten studeren in de PTOM op kosten van laatstgenoemde landen, terwijl de PTOM eveneens een eigen bijdrage zullen moeten leveren aan de technische hulp welke in het verband der investeringsprojecten wordt verleend.

e. Tenslotte wordt voorgesteld over te gaan tot instelling van een Europees Ontwikkelingsinstituut, waarover de Raad reeds een "préjugé favorable" zou hebben uitgesproken. Dit Instituut, dat tot taak zou hebben deskundigen en kader in de PTOM ten behoeve van hun economische ontwikkeling op te leiden, zou desgewenst zich t.z.t. tot de ontwikkelingslanden in het algemeen kunnen uitstrekken.
De kosten van al deze vormen van technische hulp worden geraamd op $ 25 millioen per jaar.

Als instituten van de associatie voorziet de Commissie:

1. Een paritair samengestelde Associatieraad, die met eenstemmigheid besluiten neemt.

2. Een paritair samengesteld Associatiecomité onder leiding van een vertegenwoordiger der Commissie.

3. Een Secretariaat met een permanente secretaris en adjunctsecretaris, respectievelijk behorende tot beide samenstellende landengroepen.

Het Commissie-document eindigt met enkele algemene opmerkingen over beslechting van geschillen, overleg met vertegenwoordigers van het economische en sociale leven in de PTOM en over interparlementaire samenwerking.

DIRECTIE INTEGRATIE EUROPA

17 juli 1961

KORTE INHOUD VAN HET DUITSE ASSOCIATIEDOCUMENT T/317/61 (PTOM).

1. De bijzondere betrekkingen welke de basis van het huidige associatieregime vormen zijn verdwenen. Het nieuwe regime dient te worden geregeld op basis van artikel 238 EEG.

2. De nieuwe souvereine Afrikaanse staten dienen ook in economische zin onafhankelijk te worden. Te dien einde dient een vorm van hulp te worden geboden welke een organische en evenwichtige ontwikkeling van de economische en sociale structuur van de betreffende landen zal bevorderen. De levensstandaard in deze landen zal slechts kunnen stijgen door diversificatie van de produktie welke aan de voorwaarden van de wereldeconomie moet worden aangepast. De economische afhankelijkheid van Europa zal bovendien worden verlicht indien deze landen in toenemende mate voor de eigen markt produceren.

3. Het stelsel van tariefpreferenties wordt om politieke en economische redenen, althans op den duur, onhoudbaar geacht. Men moet de PTOM van de twijfelachtige waarde van dit systeem overtuigen.

4. Ook het huidige stelsel van stabilisatiekassen, evenals het desbetreffende Commissievoorstel worden afgewezen.

5. Het Ontwikkelingsfonds zal voor de komende 5 jaar over eenzelfde bedrag moeten kunnen beschikken als voor de eerste periode door het EEG-verdrag is voorzien ($ 581 millioen). Het Fonds moet in de eerste plaats leningen tegen gunstige voorwaarden kunnen verstrekken. Het verdient aanbeveling bij het verstrekken van leningen de Europese Investeringsbank een rol te doen spelen.

6. Ter compensatie van de afbraak der preferenties moet gedurende 5 à 7 jaar aanvullende hulp worden geboden, gebaseerd op de totale exportopbrengsten der individuele PTOM. Deze hulp omvat een jaarlijks afnemend bedrag aan de bestaande stabilisatiekassen en een jaarlijks toenemend bedrag voor maatregelen in het kader van de economische ontwikkeling.

7. De tariefpreferenties ten behoeve der geassocieerde landen moeten als volgt worden aangepast:

   a. voor de tropische produkten dient het buitentarief met 50 % te worden verminderd, terwijl de binnentarieven volledig moeten worden afgebroken.

   b. voor wat betreft de andere posten van het douanetarief moet het buitentarief worden toegepast in het tempo voorzien in het Verdrag.

8. Op tarifair gebied worden de Lid-Staten door de PTOM als derde landen behandeld.

9. De Lid-Staten binden zich op de bovenstaande voorstellen slechts voor een periode van 5 à 7 jaar, waarna nieuwe onderhandelingen zullen moeten volgen.

DIRECTIE INTEGRATIE EUROPA